

LEONA SLATKOVIĆ HARČEVIĆ¹

Suvremeni filozofski problemi

(22. ožujka 2013.)

10:00 - 10:15	Otvaranje simpozija
10:15 - 10:50	Ivan Restović Nije samo jedna prava Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
10:50 - 11:25	Petar Bodlović Funkcionalizam u teoriji argumentacije Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
11:25 - 12:00	Leona Slatković Problem identiteta kroz moguće svetove Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
12:00 - 12:10	Pausa
12:10 - 12:45	Dražan Rastovac Građanski neposlušni Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci
12:45 - 13:20	Luana Ivšević, Ivan Čerovac Jednakost u egalitarnom liberalizmu: pitanje nasljedovanja i prijenosa imovine Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci
13:20 - 13:55	Aleksandar Šušnjar John Stuart Mill - redistribucija i pravednost Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci
13:55 - 15:15	Pausa za ručak
15:15 - 15:50	Mateja Čendaš Oklo za oko, zub za zub - ubivši nekoga ubijaš sebe Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
15:50 - 16:25	Ivan Čafula Blaženstvo u kritici praktičkog uma Immanuela Kanta Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
16:25 - 16:35	Pausa
16:35 - 17:10	Ivan Loriger O čemu govorimo kada govorimo o distinkciji između konteksta ostvarenja i konteksta opravdanja Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
17:10 - 17:55	Tomislav Čop Prijedlog dijaloga filozofije i psihologije Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci
17:55 - 18:30	Anna Kocić Inzistiranje na mentalnom uzrokovanju - kritički osvrt Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
18:30 - 18:40	Pausa
18:40 - 19:15	Lovro Savić Fikcionalizam i mentalne bolesti Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
19:15 - 19:50	Vjeran Kerić Painopat kao amoralist koji ne prijeti internalizmom Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu
19:50 - 20:25	Milijana Poplašen Samoubojstvo - da, pa šta? Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
20:25 - 20:30	Zatvaranje simpozija

U organizaciji udruge studenata filozofije *Scopus* uspješno je održan deseti po redu studentski simpozij. Simpozij je održan 22. ožujka 2013. godine na Znanstveno-učilišnom kampusu Borongaj,

u dvorani Zagreb Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Prisutne su na otvaranju simpozija pozdravili moderatori Vjeran Kerić (predsjednik udruge) i Anna Kocis (tajnica udruge) te voditelj Hrvatskih studija prof. dr. sc. Josip Talanga.

Prvi krug izlaganja je otvorio Ivan Restović s Hrvatskih studija temom *Nije samo jedna prava*. Iza zagonetnog naslova sakrila se teorija logičkog pluralizma koja nalaže da postoji više legitimnih i jednakopravnih logika. Izlagač je predstavio probleme pluralizma te istaknuo kako pojava više vrsta logika nije upitna, no njihova pojavnost ne znači nužno i njihov legitimitet. Javlja se tako potreba filozofskog utemeljenja drugih logika. Petar Bodlović, također s Hrvatskih studija, izlagao je na temu *Funkcionalizam u teoriji argumentacije*. U izlaganju je predstavio prigovore teoriji argumentacijskog funkcionalizma. Poseban je naglasak stavio na prigovore Jean Goodwin upućene pluralističkom

¹ Preddiplomski studij filozofije; Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu; kimestra@gmail.com.

funktionalizmu Douglasa Waltona. Izlagač je nastojao pokazati kako je većina predstavljenih prigovora prilično neutemeljena. Prvi krug izlaganja je zaključila Jovana Kostić s Filozofskog fakulteta u Beogradu temom *Problem identiteta kroz moguće sveteve*. Izlagačica je istaknula kako glavni problem leži u pretpostavci da možemo bez problema govoriti o istoj stvari u različitim mogućim svjetovima, no upravo u različitim mogućim svjetovima stvar može imati i različita svojstva pa se stoga javlja problem identiteta. Izlagačica je ukazala na problem služeći se Leibnizovim zakonom nerazlučivosti identičnog te navodeći paradokse koje su osmislili H. S. Chandler i R. M. Chisholm. Na posljetku je slušateljstvo suočila i s pitanjem nije li problem identiteta kroz moguće sveteve zapravo pseudo-problem uz poseban osvrt na teoriju krutih označitelja S. Kripkea.

Nakon kraće stanke započeo je drugi krug u kojemu su izlaga-

li studenti Filozofskog fakulteta u Rijeci. Dražen Rastovac je započeo ciklus tema iz političke filozofije izlaganjem *Građanski neposluh*. U okviru izlaganja je predstavio istoimenu metodu kroz Rawlsov pogled, kao i prednosti i razlike ovakve metode u okviru mogućnosti društva. Ideja građanskog neposluha sagledana je kroz odnos evolucije i revolucije, a na primjerima dvaju značajnih pokreta iz šezdesetih godina 20. stoljeća: pokreta za ljudska prava M. L. Kinga i pokreta za jednakost Malcolma X-a. Izlagač je nastojao dokazati kako je građanski neposluh (evolucija) učinkovitije sredstvo za promjenu društvenih odnosa od revolucije. Kolege Luana Ivošević i Ivan Cerovac su u zajedničkom izlaganju pod nazivom *Jednakost u egalitaranom liberalizmu: pitanje nasljeđivanja i prijenosa imovine* predstavili ideje Johna Rawlsa i Brucea Ackermana po pitanju distribucije dobara, prijenosa resursa i nasljeđivanja. Osim toga, predstavili su različite interpretacije spomenutih

autora, te objasnili na koje se načine one (ne)uklapaju u njihove šire filozofske teorije. Aleksandar Šušnjar je održao izlaganje na temu *John Stuart Mill – redistribucija i pravednost*. Predstavio je Millovo shvaćanje redistribucije dobara i ideje pravednosti unutar pripadajućeg utilitarističkog okvira. Tijekom izlaganja su objašnjena načela utilitarizma, definicije vlasništva i podjele dobara, a na kraju su izloženi i prigovori Millovoj teoriji.

Nakon stanke za ručak su uslijedila dva izlaganja o Immanuelu Kantu. Matea Čendeš s Hrvatskih studija, kroz temu *Oko za oko, zub za zub – ubivši nekoga, ubijaš sebe*, predstavila je Kantovu retribucijsku teoriju kažnjavanja i pokušala ukazati na njenu unutarnju nekonzistentnost. Naime, ako ne postoji jaz između kazne i zločina (princip jednakosti), tada bi primjerice moralna dužnost onoga koji ubija bila željeti vlastitu smrt. No takva dužnost izravno proturječi Kantovom kategoričkom imperativu i dužnosti

koju imamo prema sebi samima. Izlagačica je nastojala pokazati kako postoji jaz između kazne i zločina, kako postoji razlog za odbacivanje smrtne kazne, te da će ovim odbacivanjem moralnost ostati nenarušena. Ivan Cafuta se u svojem izlaganju bavio temom *Blaženstvo u kritici praktičkog uma Immanuela Kanta*. Izlagač je predstavio dvije definicije blaženstva u spomenutom djelu, te ih nastojao dovesti u vezu s Kantovom deontološkom etikom. Blaženstvo je razmatrao s obzirom na odnos autonomnosti i heteronomnosti te etički zahtjev za univerzalnim načelima. Naposljetku je blaženstvo dovedeno u izravnu vezu s dužnostima. Postavlja se pitanje je li dužnost čovjeka brinuti se o vlastitom blaženstvu s obzirom da nedostatak blaženstva otežava postupanje po dužnosti.

Četvrti krug je otvorio Ivan Lorger, također s Hrvatskih studija, izlaganjem *O čemu govorimo kada govorimo o distinkciji između konteksta otkrića i konteksta*

opravdanja. Izlagač je formulirao distinkciju između dva navedena konteksta te je kroz idejni okvir Hoyningen-Huenea raščlanio formulaciju na pet verzija. Istaknuo je kako se razlikovanje konteksta otkrića i konteksta opravdanja može razumjeti kao posljedica razlike deskriptivnoga (povijest znanosti) i normativnoga (filozofija znanosti) pristupa problemu otkrića, te naglasio nemogućnost strogoga razlikovanja. Tomislav Čop s Filozofskog fakulteta u Rijeci u izlaganju *Prijedlog dijaloga filozofije i psihologije* predstavlja misao kako bi se teorije o tome kako ljudi trebaju misliti i djelovati (logika/filozofija) morale vezati uz znanstvene teorije o tome kako ljudi misle i djeluju (psihologija). Navedeno je ilustrirao objašnjenjem odnosa psihološke teorije Jeana Piageta o formalnim kognitivnim operacijama i formalnih operacija koje nalažu logika i filozofija. Izlagač se osvrnuo i na misao Wilhelma Wundta, oca suvremene psihologije, koji je

smatrao kako psihologija mora ostati pod kišobranom filozofije. Anna Kocsis s Hrvatskih studija je izlagala na temu *Inzistiranje na mentalnom uzrokovanju – kritički osvrt* tvrdeći kako suvremenu raspravu o mentalnom uzrokovanju obilježavaju problemi anomalizma, eksternalizma i isključenja. Temeljnim problemom se pokazuje problem isključenja jer dovodi u pitanje mogućnost mentalnog uzrokovanja. Izlagačica je posebnu pažnju posvetila objašnjenju eksperimenata Benjamina Libeta te iznijela mišljenje kako bi epifenomenalizmu trebalo pružiti više teorijske pažnje s obzirom da se nameće kao metafizički najjednostavnije rješenje.

Posljednji krug izlaganja je otvorio Lovro Savić s Hrvatskih studija na temu *Fikcionalizam i mentalne bolesti*. Kolega je izložio definicije mentalne bolesti i psihičkih bolesnika te ih povezo s tradicionalnim filozofskim shvaćanjima. Fokusirao se na tvrdnju kako prihvaćanje duali-

stičkog stajališta ne omogućuje adekvatno razjašnjenje problema mentalnih bolesti. Vjeran Kerić s Hrvatskih studija se u temi *Psihopat kao amoralist koji ne prijete motivacijskom internalizmu* fokusirao na odnos moralnih uvjerenja i motivacije te internalizam koji pretpostavlja snažnu vezu između ovih stavki. Amoralist je hipotetska osoba koja ima moralna uvjerenja, no ne i motivaciju, pa je samim time i opasnost za zastupnike internalizma. Izlagač je kao primjer amoralista uzeo psihopate te je pokazao da oni nemaju moralna uvjerenja u nekognitivističkom smislu i time ne predstavljaju problem za teorije poput internalizma. Simpozij je zaključila Miljana Poplašen s Filozofskog fakulteta u Beogradu izlaganjem *Samoubistvo – da, pa šta?*. Izlagačica se usredotočila na pitanje može li samoubojstvo biti moralno opravdano, tj. postoje li racionalni razlozi za taj čin. Kroz nekolicinu primjera iz medicinske i psihološke prakse izlagačica

je nastojala potkrijepiti tvrdnju da samoubojstvo može biti racionalan i moralno opravdan čin.

Simpozij se neplanirano odužio do večernjih sati. Razlog tome su bile zanimljive rasprave koje su se razvile nakon svakoga izlaganja te ih je zbog zanimljivih argumenata ponekad bilo teško prekinuti. Posjećenost simpozija možda i nije zadovoljila očekivanja s obzirom da se slušateljstvo (ako izuzmemo same izlagače) sastojalo od nekolicine zainteresiranih kolega i četiriju profesora s Odjela za filozofiju Hrvatskih studija. Nešto skromnija posjećenost ipak je pridonijela opuštenijoj atmosferi među sudionicima. Druženje se nakon simpozija nastavilo u prostorijama studentskih udruga, a kulminiralo je prigodnim istraživanjem zagrebačkog noćnog života.